

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2025-04-24

Aktuell sjukdom

Högpatogeten fågelinfluensa (HPAI), benämns fågelinfluensa i texten.

Händelsen

Utbrott av fågelinfluensa hos tamfågel och vild fågel i Sverige. Även pågående smittspridning av sjukdomen i Europa och globalt.

Sammanfattning

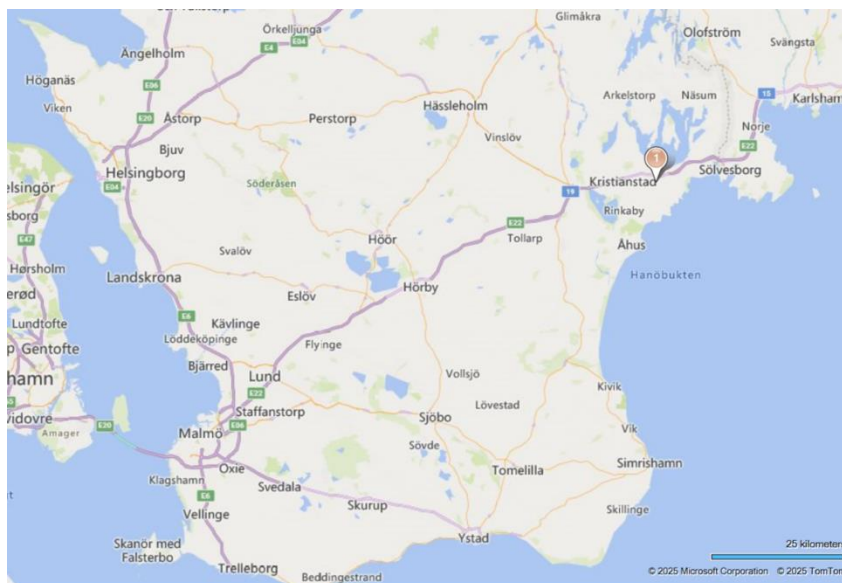
Under den gångna vintern har fågelinfluensa konstaterats på en anläggning med tama fåglar och 11 vilda fåglar i Sverige. Senast konstaterade positiva fallet är hos en grågås påträffad i Kungsbacka den första april. Riskerna för smittspridning till tama fåglar bedöms vara minskande i takt med varmare väder och flyttfåglarnas rörelser mot sina häkningsplatser vilket innebär att de inte längre är samlade i stora flockar. Högriskperioden för fågelinfluensa är avtagande i såväl Europa som USA även om fall fortsatt rapporteras.

Situationen i Sverige

Den innevarande epidemiologiska säsongen som sträcker sig från 1 oktober 2024 till 30 september 2025 har hittills inneburit ett fågelinfluensautbrott hos fjäderfän. Utbrottet som konstaterades den 26 februari drabbade en anläggning med fasaner i hägn som provtogs efter att ökad dödlighet noterats i flocken (se Tabell 1 och Figur 1).

Tabell 1: Konstaterade utbrott på fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2024/25:

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)	Kart-nummer
2025-02-26	H5N1	Skåne	Kristianstad	Hägnat vilt, fasaner	IP 1	1

Figur 1: Karta över konstaterat smittade anläggningar säsongen 2024–2025.

Antalet rapporter till SVA om sjuka och döda vilda fåglar som misstänks vara kopplade till fågelinfluensa har varit relativt få under säsongen. Sjukdomen har konstaterats hos 11 fåglar i sex olika län, se figur 2 och bilaga 1. Det har rört sig om enstaka sjukdomsfall och verkar inte ha lett till någon omfattande dödlighet i viltpopulationen. Molekylärkarakterisering av de konstaterade fallen tyder på att minst tre genotyper (EA-2024-DI.2, EE-2024-DI.2 och EA-2024-EF) av fågelinfluensa H5N1 cirkulerar bland vilda fåglar i Sverige.

Figur 2: Karta över övervakningen av fågelinfluensa hos vilda fåglar i Sverige sedan 1 oktober 2024 där positiva fynd markeras med röda stjärnor och fåglar provtagna med negativa resultat med blå kvadrater. [Länk till interaktiv karta som uppdateras dagligen.](#)

Situationen i Europa

Smittläget i Europa följer en likande trend som de föregående fyra åren, med en högriskperiod under oktober till april. Antal rapporterade fall under innevarande säsong är dock fortsatt lågt jämfört med samtliga säsonger sedan 2020/2021, förutom säsongen 2023/2024 då antal rapporterade fall var ännu lägre. Antal rapporter till EU:s Animal Disease Information System (ADIS) under den innevarande säsongen som inleddes 1 oktober 2024 är (inom parentes anges antal rapporter den senaste månaden): 524 (67) utbrott i fjäderfäanläggningar, 139 (7) utbrott på andra fåglar i fångenskap och 963 (69) fall på vilda fåglar, se figur 3-5.

De länder som rapporterat flest utbrott i fjäderfäanläggningar under den innevarande säsong är: Ungern (275), Polen (105), Italien (56), Tyskland (22), Frankrike (11), Bulgarien (8), Österrike (6) och Albanien (5).

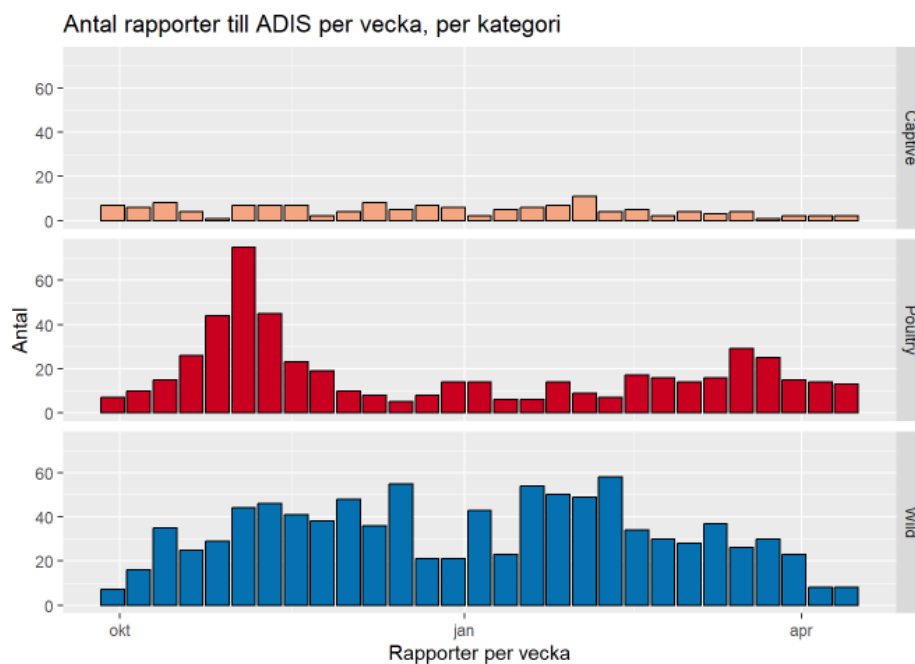
De länder som rapporterat flest fall av fågelinfluensa hos vilda fåglar är Tyskland (210), Nederländerna (194), Italien (95), Polen (65), Österrike (63), Slovenien (47), Ungern (46) och Belgien (34).

Norge har rapporterat 11 fall av fågelinfluensa hos vilda fåglar och ett utbrott i en mindre tamfjäderfäbesättning, Danmark har rapporterat 15 fall av fågelinfluensa hos vilda fåglar och två utbrott hos fjäderfä och Finland har rapporterat fyra fall av fågelinfluensa hos vilda fåglar den innevarande säsongen.

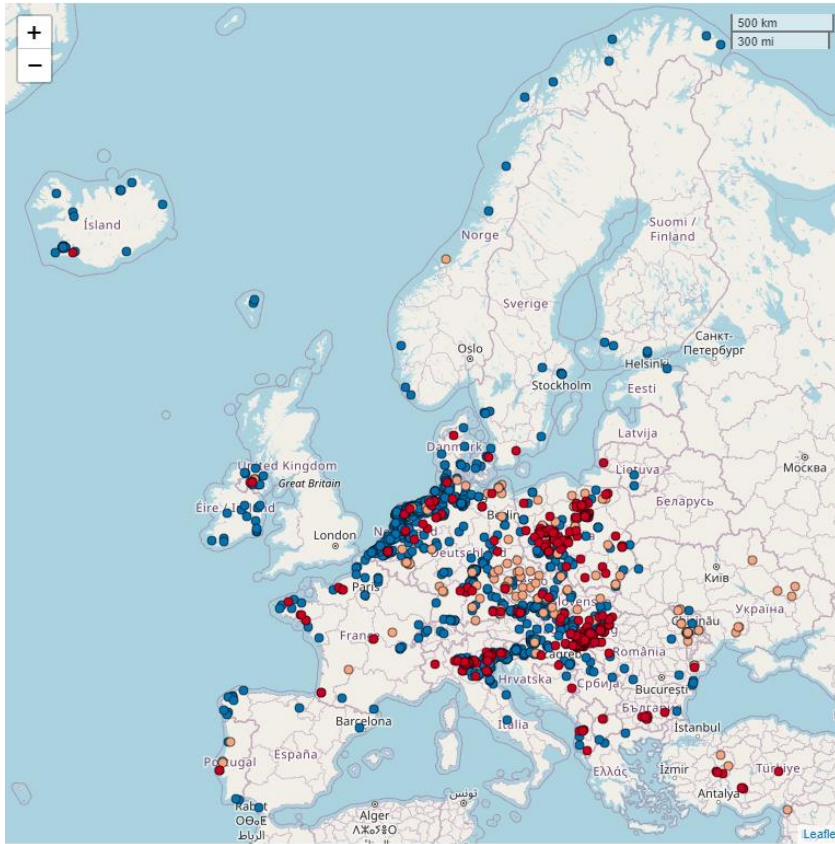
Storbritannien har rapporterat 63 utbrott av fågelinfluensa hos tama fåglar sedan 1 oktober 2024. Dessa uppgifter finns inte i ADIS och ingår därför inte i figur 3-5. Källa: <https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu>.

De flesta fallen under innevarande säsong i Europa är orsakade av högpatogen fågelinfluensa av typen H5N1, klad 2.3.4.4b. Subtyp H5N5 av samma klad har rapporterats i Belgien, Färöarna, Norge, Island, Tyskland och Storbritannien under den innevarande säsongen.

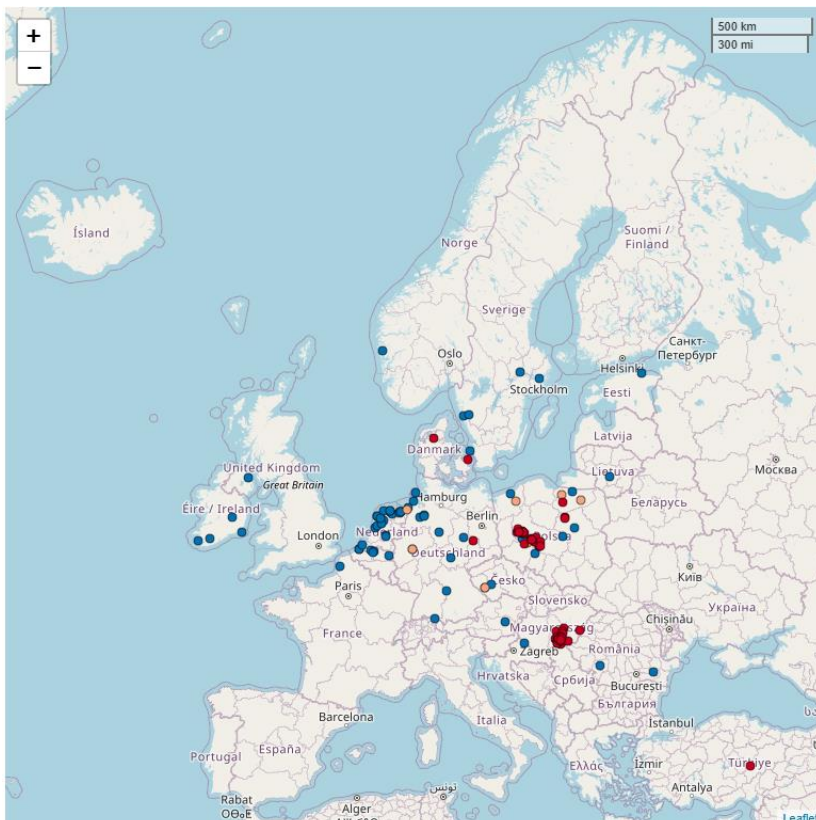
I Frankrike är vaccinationsprogrammet för fågelinfluensa hos ankor inne på sitt andra år, vilket kan ha bidragit till färre utbrott.

Figur 3: Antal rapporter till ADIS per vecka per kategori. 1 oktober 2024 till 22 april 2025, captive=andra fåglar i fångenskap, poultry= fjäderfä, wild=vilda fåglar.

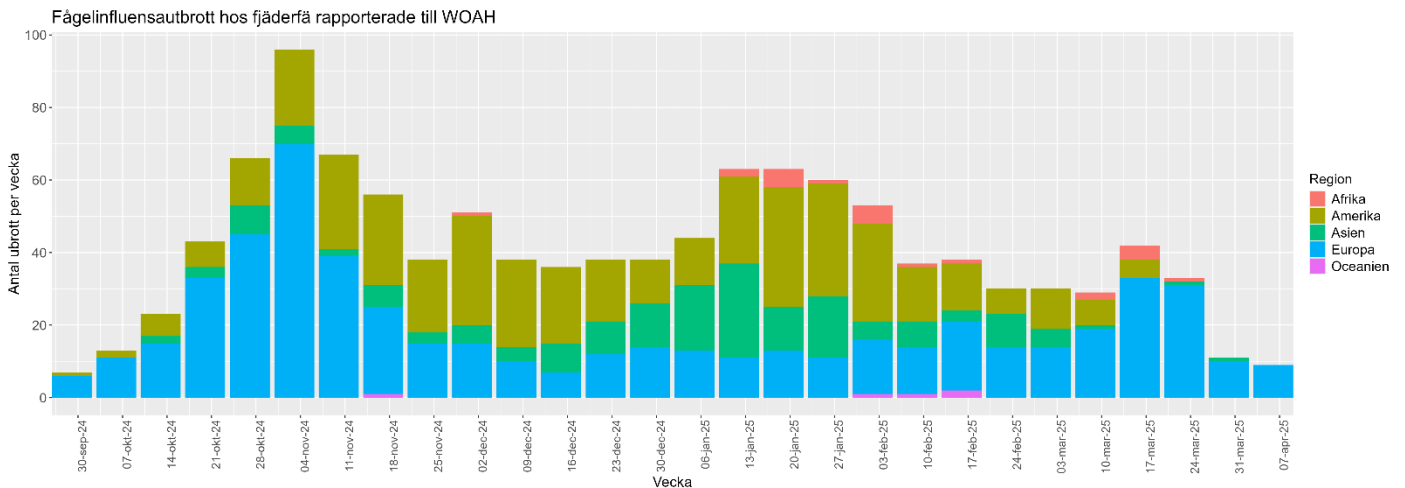
Figur 4. Karta över utbrott av fågelinfluensa på fjäderfå (röd prick), andra fåglar i fångenskap (orange prick) vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med konfirmering mellan 1 oktober 2024 och 22 april 2025.

Figur 5. Karta över utbrott av fågelinfluensa på fjäderfå (röd prick), andra fåglar i fångenskap (orange prick) vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med konfirmering mellan 22 mars och 22 april 2025.

Situationen globalt

I figur 6 visas utbrott av högpatogeten fågelinfluensa hos fjäderfä som rapporterats till Världshälsoorganisationen för djurhälsas databas (WOAH-WAHIS) sedan 1 oktober 2024. Information om fågelinfluensa hos vilda fåglar presenteras inte här eftersom data över global förekomst är bristfällig då rapporteringsmönstren varierar mellan länder.

Figur 6. Utbrott av högpatogeten fågelinfluensa hos fjäderfä som rapporteras till Världshälsoorganisationen för djurhälsa (WOAH) sedan 1 oktober 2024, per vecka per region. Datauttag 14 april 2025. Veckan baseras på rapporterat startdatum för utbrottet. Rutiner för rapportering varierar mellan länder och därmed speglar sannolikt inte data i figuren helt den verkliga globala situationen.

Fågelinfluensa hos däggdjur

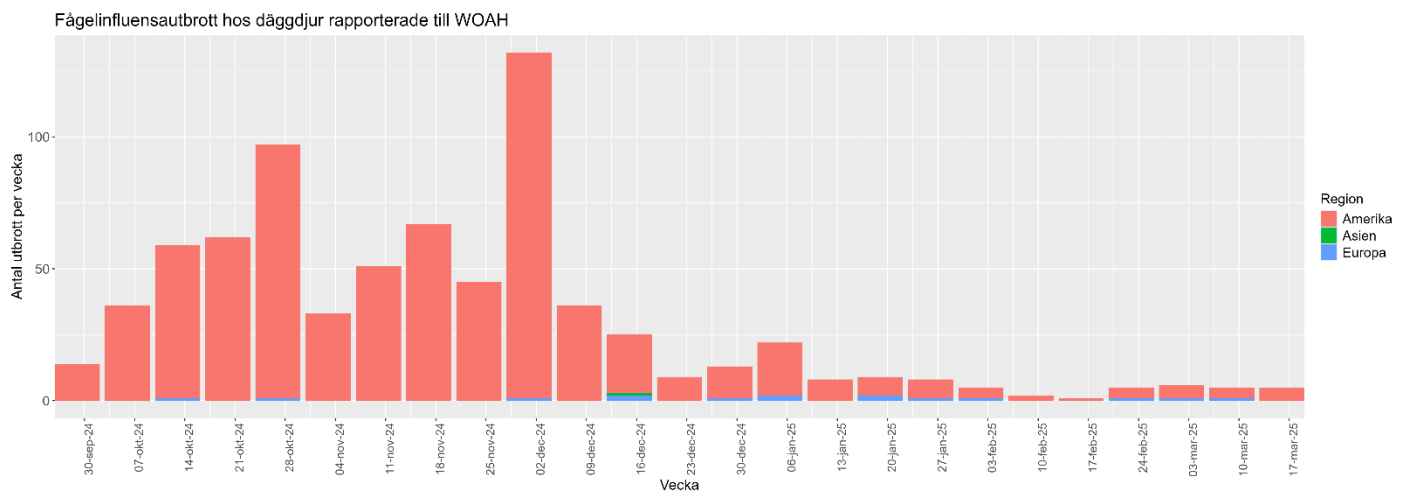
Rapporter till WOAH-WAHIS om högpatogeten fågelinfluensa hos däggdjur sedan 1 oktober 2024 framgår av figur 7. Sedan förra lägesbilden har Storbritannien rapporterat ett fall av fågelinfluensa hos ett får. Det rörde en tacka som ingick i en mindre flock får på en anläggning där fågelinfluensa konstaterats hos tama fåglar. Tackan var positiv för fågelinfluensavirus med PCR på blod och mjölkprover och även med antikroppstest vid två tillfällen under mars månad. Vid obduktion kunde virus inte påvisas i några inre organ och tackan antas ha smittats via infektion i juvret. Inom EU har Belgien rapporterat ett fågelinfluensafall hos en vildkatt och Tyskland två fall hos rödräv. I USA fortsätter smittspridningen av fågelinfluensa bland mjölkkor, där 1025 anläggningar konstaterats positiva¹ med tre olika virusstammar. Fram till i februari har fallen hos nötkreatur varit av samma genotyp (B3.13), men i februari 2025 rapporterades att genetiskt skilda virusstammar av en annan genotyp (D1.1) konstaterats i Nevada respektive Arizona. Därmed har smittöverföring från fåglar till nötkreatur skett vid minst tre tillfällen. Sedan 2022 har 88 fågelinfluensafall hos katter rapporterats från USA och flera hade druckit opastöriserad mjölk eller ätit rå kattmat².

Antal personer som rapporterats smittade av fågelinfluensa efter kontakt med fjäderfä eller mjölkkor i USA är 70 individer³, vilket är samma antal som vid förra lägesbilden för två månader sedan.

¹ <https://www.aphis.usda.gov/livestock-poultry-disease/avian/avian-influenza/hpai-detections/hpai-confirmed-cases-livestock>

² [Updated joint FAO/WHO/WOAH public health assessment of recent influenza A\(H5\) virus events in animals and people](https://www.fao.org/3/af0902en/af0902en.pdf)

³ <https://www.cdc.gov/bird-flu/situation-summary/index.html> (20250422)

Figur 7. Fågelinfluensautbrott hos däggdjur som rapporteras till Världshälsoorganisationen för djurhälsa (WOAH) sedan oktober 2024, per vecka per region. Rapport som gjorts vid sidan om databasen genom brev till WOAH ingår inte i figuren. Rutiner för rapportering varierar mellan länder och därmed speglar sannolikt inte data helt den verkliga globala situationen.

Bakgrund och aktuell övervakning

Se: <https://www.sva.se/produktionsdjur/fjaderfa/sjukdomar/djursjukdomar-a- o/fagelinfluensa-aviar-influensa-ai> och <https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa>

Antagande och analys

Baserat på bland annat konstaterade fågelinfluensafall i Sverige och vårt närområde, genomförd riskkartläggning⁴, EFSA:s modell ”Bird flu radar”⁵ och flyttfåglarnas rörelsemönster bedömer SVA att risken för introduktion av fågelinfluensa till fjäderfä nu är minskande. Varmare temperaturer och ökad UV instrålning gör att viruset överlevnadstid i miljön blir kortare och risken för indirekt smittspridning via miljön minskar. Vattenlevande flyttfåglar såsom gäss, änder och svanar som utgör reservoarer för fågelinfluensa kommer successivt att lämna de stora flockarna och röra sig mot separata häckningsplatser vilket ytterligare minskar risken för mer omfattande viruscirkulation. Det dröjer dock några veckor till innan flockarna löses upp och exempelvis vitkindade gäss brukar stanna i stora flockar i framför allt Skåne, Blekinge, sydöstra Småland, Öland och Gotland fram till slutet av maj. Smittrycket i miljön antas dock för närvarande inte vara omfattande baserat på att relativt få vilda fåglar konstaterats smittade under säsongen. Dock finns det stora osäkerheter eftersom vissa fågelarter kan vara infekterade med fågelinfluensa utan att visa några symtom och fångas då inte upp av nuvarande övervakning.

Sammantaget bedömer SVA att risken för introduktion av fågelinfluensa till fjäderfä är mycket låg – låg beroende på var i landet man befinner sig och förekomsten av vattenlevande flyttfåglar i gårdens närmiljö. Risken antas att minska succesivt under kommande veckor.

När fjäderfä och andra tama fåglar hålls utomhus kommer det fortsatt vara viktigt att ge foder och dricksvatten inomhus eller under skydd och att förhindra kontakt med vilda fåglar. Djurägare uppmanas att skyndsamt ta kontakt med veterinär vid kliniska symtom, avvikelser i produktionsparametrar eller ökad dödlighet bland fjäderfän som skulle kunna tyda på fågelinfluensa.

⁴ Riskkartläggning av fågelinfluensa ska bidra till träffsäkert förebyggande arbete mot framtida utbrott - SVA

⁵ https://app.bto.org/mmt/avian_influenza_map/avian_influenza_map.jsp

Vad gäller risken för mjölkkor så är det inget som tyder på att det är specifika egenskaper hos virus som sprids bland korna som förklarar utvecklingen vi ser i USA. Det antas snarare vara förutsättningar inom djurhållningen i USA i kombination med en väldigt omfattande smittspridning bland vilda fåglar och fjäderfä. Även om inte fågelinfluensa hos däggdjur, inklusive sällskapsdjur och mjölkkor, omfattas av anmälningsplikt eller epizootilag i Sverige ligger det i Sveriges intresse att följa smittläget och virusets utveckling även i dessa populationer. Veterinärer som har anledning att misstänka fall av fågelinfluensa hos däggdjur uppmanas därför att kontakta SVA.

Europiska smittskyddsmyndigheten (ECDC) gör bedömningen att risken för smitta till människor i Europa generellt är låg vad gäller fågelinfluensa av den aktuella kladen 2.3.4.4b. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021–2024 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006–2007 (kladen 2.2.1 och 2.2.2), som innebar högre risker för människor. Den generella rekommendationen till allmänheten är dock att inte vidröra döda eller sjuka djur och även förhindra att exempelvis hundar är i nära kontakt med dessa.

SVA är tacksam för rapporter om observationen av sjuka eller döda vilda fåglar, eller andra vilda djur till <https://rapporteravilt.sva.se/>. De närmaste månaderna är det av särskilt intresse att följa hälsoläget i häckande kolonier av måsfåglar, då dessa tidigare drabbats hårt av sjukdomen, inte minst i Sverige 2023.

Bilaga 1

Tabell: Konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2024

Fynd-datum	Ankomst-datum	Subtyp	Fågelart	Län	Kommun
2025-03-29	2025-04-09	H5N1	Fasan	Skåne län	Staffanstorp
2025-04-01	2025-04-08	H5N1	Grågås	Hallands län	Kungsbacka
2025-03-20	2025-03-28	H5N1	Havstrut	Västra Götalands län	Göteborg
2025-03-20	2025-03-26	H5N1	Knölsvan	Stockholms län	Stockholm
2025-03-10	2025-03-18	H5N1	Pilgrimsfalk	Västmanlands län	Västerås
2025-03-04	2025-03-13	H5N1	Gråtrut	Västra Götalands län	Lerum
2025-03-01	2025-03-07	H5N1	Kanadagås	Kalmar län	Mörbylånga
2025-03-04	2025-03-05	H5N1	Grågås	Stockholms län	Solna
2025-02-27	2025-02-28	H5N1	Knölsvan	Stockholms län	Stockholm
2025-02-23	2025-02-27	H5N1	Tofsvipa	Västra Götalands län	Mölnadal
2025-01-20	2025-02-18	H5N1	Sångsvan	Stockholms län	Stockholm